

VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGOS VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS VILNIAUS IR ALYTAUS APSKRITYSE

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 261 73 66, faks. (8 5) 261 73 66, el. p. vaistaiga@lr.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389.
Atstovo duomenys: Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 261 73 66, faks. (8 5) 261 73 66, el. p. vaivilnius@lr.lt,
Naujoji g. 2, LT-62116 Alytus, tel. (8 315) 71 863, faks. (8 315) 71 863 el. p. vaialytus@lr.lt

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui

Kopija
Vilniaus miesto savivaldybės merui

TEIKIMAS DĖL VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIAUS 2015-11-13 ĮSAKYMO NR. 30-3647 PAKEITIMO

2019 m. rugpjūčio 27 d. Nr. 1T-1
Vilnius

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius 2015-11-13 įsakymo Nr. 30-3647 „Dėl leidimų prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose išdavimo ir panaikinimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ 1 punktu patvirtino Leidimų prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose išdavimo ir panaikinimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas).

Aprašo 37 punkte nustatyti atvejai, kada neišduodamas leidimas prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose (toliau – leidimas). Aprašo 37.5 papunktyje nurodyta, kad leidimas neišduodamas, *nepraėjus vieniems metams nuo leidimo panaikinimo*, o 37.10 papunktyje nurodyta, kad leidimas neišduodamas, *jei Savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamentas pateikia pagal kompetenciją informaciją apie galiojančią administracinę nuobaudą už Prekybos viešosiose vietose taisyklių, Tvarkymo ir švaros taisyklių ar reklamos naudojimo reikalavimų ir draudimų nesilaikymą*.

Aprašo 38.3 papunktyje nurodyta, kad leidimas panaikinamas, kai:

38.3. Savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamentas pateikia pagal kompetenciją informaciją apie:

38.3.1. asmens du ir daugiau kartų per kalendorinius metus pažeistas Prekybos viešosiose vietose taisykles ar Tvarkymo ir švaros taisykles (paskirta administracinė nuobauda dėl asmens veiklos);

38.3.2. du ir daugiau kartų per kalendorinius metus asmens faktinį naudojimąsi didesniu negu jam leista prekybos plotu, nustatyto prekių asortimento, nustatytos prekybos (paslaugų teikimo) vietos nesilaikymą;

38.3.3. leidimo galiojimo metu gautus pagrįstus skundus (pagrįstais laikomi tokie skundai, kuriuos ištyrus paskirtos administracinės nuobaudos už viešosios tvarkos, Tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimus).

Aprašo 37.5, 37.10 bei 38.3 papunkčiai be jokio teisinio pagrindo nustato asmens teisių atsiradimo sąlygas, asmenų teisių ribojimus – sankcijas, o tai prieštarauja žemiau nurodytiems Lietuvos Respublikos teisės aktams bei teisės principams, todėl šie papunkčiai turi būti panaikinti.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjekto įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. To paties įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad privalomus reikalavimus asmenims nustato tik įstatymai ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad pagal Konstituciją su žmogaus teisių ir laisvių turinio apibrėžimu, jų įgyvendinimo garantijų įtvirtinimu susijusį teisinį reguliavimą galima nustatyti tik įstatymu, tačiau tada, kai Konstitucija nereikalauja, kad tam tikri su žmogaus teisėmis, jų įgyvendinimu susiję santykiai būtų reguliuojami įstatymais, juos galima reguliuoti ir poįstatyminiais teisės aktais (inter alia žmogaus teisių įgyvendinimo procesinius (procedūrinius) santykius ir pan.). **Tačiau jokiais aplinkybėmis poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti asmens teisės atsiradimo sąlygų, riboti teisės apimties;** poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti ir tokio su žmogaus teisėmis, jų įgyvendinimu susijusių santykių teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme (pvz., Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. gegužės 5 d. nutarimai).

Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarime konstatuota, kad nors tam tikri ūkinės veiklos santykiai gali būti reguliuojami tik įstatymais, kiti – Vyriausybės nutarimais, dar kiti – žemesnės galios poįstatyminiais teisės aktais, **nustatyti esminės ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, taip pat įvairias sankcijas už atitinkamus teisės pažeidimus pagal Konstituciją galima tik įstatymu;** taigi, tik įstatymu galima nustatyti ir esminį poveikį ūkinei veiklai galinčias daryti ekonominio poveikio priemones, kurios turi būti taikomos, kai nustatyti įpareigojimai yra nevykdomi arba netinkamai vykdomi.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje taip pat nuosekliai laikosi pozicijos, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (pvz., LVAT 2006 m. liepos 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. II-2/2006, 2008 m. lapkričio 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I444-4/2008, 2013 m. gruodžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I552-22/2013 ir kt.) ir akcentuoja, kad poveikio priemonių, kuriomis yra ribojama asmens teisė užsiimti ūkine veikla, taikymo pagrindai ir apimtis gali būti nustatyti tik įstatyme, kad žemesnės galios nei įstatymas teisės aktu nustatytos poveikio priemonės (sankcijos), pažeidžia konstitucinį teisinės valstybės bei iš jo kylančius įstatymo viršenybės bei teisėtumo principus (pvz., LVAT 2013 m. balandžio 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I¹⁴⁶-10/2013; 2013 m. birželio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I²⁶¹-15/2013).

Pažymėtina, jog pagal Aprašo 2 punktą, prekyba (paslaugų teikimas) viešosiose vietose galima tik turint leidimą. O prekyba viešosiose vietose yra laikytina ūkinės veiklos vykdymu. Todėl darytina išvada, kad leidimo galiojimo panaikinimas ar pagrindų, kuriems esant leidimas neišduodamas, nustatymas lemia asmens teisių apribojimą užsiimti šia veikla bei teisės verstis šia veikla praradimą. Tokių ribojimų nustatymas daro esminį poveikį asmens vykdomai ūkinei veiklai.

Įvertinus Aprašo 37.5 bei 37.10 papunkčių nuostatą, darytina išvada, kad jose nustatytos sąlygos, kurioms esant yra ribojama asmens veikla – t.y. nustatomas sąlygos, kurios užkerta kelią (atsisakoma išduoti leidimą) vykdyti prekybą (teikti paslaugas) viešosiose vietose. O Aprašo 38.3 papunktyje nustatyti teisės prekiauti viešosiose vietose praradimo pagrindai. Tokių poveikio priemonių taikymas lemia asmenų, kurie vykdo prekybą (teikia paslaugas) viešosiose vietose ar nori šia veikla užsiimti, apribojimą užsiimti šia veikla. O tai be jokios abejonės daro esminį poveikį asmens vykdomai veiklai. Tačiau pabrėžtina, kad šie Apraše nustatyti asmens teisių ribojimai, nėra grindžiami jokiais įstatymais.

Aprašo 37.10 papunktyje nustatytas leidimo neišdavimo bei 38.3 papunktyje nustatyti leidimų panaikinimo atvejai yra siejami su atitinkamų taisyklių pažeidimais. Pažymėtina, jog sankcijas už minėtuose punktuose nurodytų teisės aktų pažeidimą nustato Lietuvos Respublikos administracinių

nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 144, 154 bei 366 straipsniai. Šiuose straipsniuose nustatytos tik piniginės sankcijos. ANK nenustato, kad už minėtuose straipsniuose nurodytų veikų atlikimą yra ribojama asmenų veikla. Kaip jau buvo minėta, tokio ribojimo nenustato ir kiti teisės aktai.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Aprašo 37.5 papunkčio nuostata (*leidimas neišduodamas nepraėjus vieniems metams nuo leidimo panaikinimo*) yra taikoma tais atvejais, kai leidimas buvo panaikintas. Tačiau pažymėtina, kad atsižvelgiant į Aprašo 38 punkto nuostatas, leidimas gali būti panaikinamas ir paties asmens prašymu. Todėl ši nuostata ne tik kad be įstatyminio pagrindo riboja asmens teises, bet yra ir nesuderinama su proporcingumo bei gero administravimo principais.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad tokio pobūdžio poveikio priemonės (sankcijos), kokios įtvirtintos Aprašo 37.5, 37.10 bei 38.3 papunkčiuose, yra asmens teisės (įskaitant ir ūkinės veiklos laisvę) ribojančios poveikio priemonės, kurių taikymo pagrindas ir apimtis privalo būti nustatyti įstatyme.

Todėl savivaldybės administracijos direktorius, nesant konkretaus įstatyminio pagrindo, neturėjo teisės nustatyti poveikio priemonių, ribojančių asmenų teises. Dėl šių priežasčių darytina išvada, kad Aprašo 37.5, 37.10 bei 38.3 papunkčiai prieštarauja Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintam įstatymų viršenybės principui, 6 straipsnio 4 daliai o tuo pačiu ir konstituciniam teisinės valstybės principui, suponuojančiam teisės aktų hierarchiją, todėl turi būti panaikinti.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta bei vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, siūlau Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui svarstyti 2015-11-13 įsakymo Nr. 30-3647 1 punktu patvirtinto Aprašo 37.5, 37.10 bei 38.3 papunkčių panaikinimo klausimą.

Šis teikimas turi būti apsvarstytas **per 5 darbo dienas** nuo teikimo gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą Vyriausybės atstovui turi būti pranešta per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Informuoju, jog per nustatytą terminą nepakeitus ginčijamo teisės akto (nepranešus apie teikimo įvykdymą ar atsisakius jį tenkinti) bus kreipiamasi į teismą.

Taip pat informuoju, jog vadovaujantis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 4 punktu, Vyriausybės atstovas turi teisę nustatyti kitą nurodytų veiksmų įvykdymo terminą, jeigu gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto (t.y. savivaldybės administracijos direktoriaus) motyvuotas prašymas šį terminą pratęsti.

Vadovaujantis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi, meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje privalo su šia informacija supažindinti savivaldybės tarybos narius.

Vyriausybės atstovas Vilniaus ir Alytaus apskrityse

Julius Arlauskas